

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Amaia Etxarri Erize

*Hernani,
Gipuzkoa
(1934)*

Aurkibidea

Biografia

Hernaniko Kale Nagusian jaio zen. Bost senidetan bigarrena zen bera, eta emakumezkoetan zaharrena. Txikia zela gurasoek denda kozkor bat jarri zuten klean. Aita Sakanakoa zuen eta ama, berriz, Iruñean jaioa, Irunen bizitua eta errefuxiatu Frantzian ibilia bigarren mundu gerran. Aitak euskaraz hitz egiten zuen, baina amak gutxi, horregatik, berak euskaraz ikasi izana urnietarra zuen senarrari eta Urumea errekarri zor ziela zioen. Urumea errekan gora, etxez etxe saltzen zituzten dendako gaiak izan ere. Hemezortzi urte betetzean gidatzeko baimena atera zuen eta lanerako ongi etorri zitzaion. Kale Nagusiko dendaren parean beste lokal txiki bat ere ireki zuten eta azkenean, arrandegia ere jarri zuten.

Zintak

HER-035

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-05-10
- **Iraupena:** 58 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Zaborrik gabe

- **Erref:** HER-035/002
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:01:14. **Bukatu:** 00:04:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Ultramarinoen denda zeukaten etxekoek eta eskolatik irtendakoan ere hantxe laguntzen aritzen zen. Granelean saltzen zutenez, lan gehiago izaten zen. Erosketak nola egiten ziren kontatzen du. Zaborrik ez zen sortzen.

2. Orduko Hernani

- **Erref:** HER-035/003
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:04:38. **Bukatu:** 00:07:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

<p>Gerraosteko garaiak ondo gogoratzen ditu. Eskasia handia zegoen. Sirenak jotzen zuenean, Kale Nagusian goitik behera etortzen zen jendea eguerdiko hamabietan. Adarragatarrek txokolategia zuten eta Gorrotxategitarrek dolarea sagardotarako. Gainontzekoa baratzeak ziren. Alemaniar batek jertseak egiteko lantegia jarri zuen.</p>

3. Gerraosteko migrazioa

- **Erref:** HER-035/004
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:07:28. **Bukatu:** 00:10:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialak

Laburpena:

Migrazioa nola hasi zen kontatzen du. Kanpotik jende asko etorri zen garai hartan. Nola bizi izaten ziren kontatzen du, bi eta hiru familia etxe bakarrean. Pixkaka etxeak eraikitzen hasi ziren. Jateko ohitura desberdinak zituzten.

4. Dendako erosleen zorrak

- **Erref:** HER-035/005
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:10:06. **Bukatu:** 00:12:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Soldata astero ordaintzen zuten. Jendea ezinean bizi zenez, zorrak apuntatu egiten zituzten. Francok hilean azkenean ume kopuruaren arabera ordainsaria ematen zuen. Harekin ordaintzen zuten askok zorra.

5. Dakien euskara Urumeari zor

- **Erref:** HER-035/009
- **Iraupena:** 0:03:38. **Hasi:** 00:18:44. **Bukatu:** 00:22:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Aita oso langilea zen. Dendaz gain, furgonetarekin batera eta bestera ibiltzen ziren saltzen. Dakien euskara Urumeako errekarari zor dio. Baserriz baserri joaten ziren eta denek euskaraz egiten zuten. Ibilbideko baserri eta lekuak izendatzen ditu.

6. Gaztetan Hernanin erdaraz

- **Erref:** HER-035/010
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:22:22. **Bukatu:** 00:24:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Hernanin erdaraz egiten zuten gaztetan. Baserritarrek egiten zuten euskaraz. Senarra euskalduna eta euskaltzalea zenez, etxean euskaraz egiten zuten.

7. Dendako produktuak baserrikoen truke

- **Erref:** HER-035/012
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:25:11. **Bukatu:** 00:27:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Errazionamenduekin gogoratzen da. Baserritarrekin produktuen trukea egiten zuten.

8. Gidabaimena ateratzeko, falangetik pasa behar

- **Erref:** HER-035/017
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:33:08. **Bukatu:** 00:36:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Hemezortzi urterekin gidabaimena atera zuen furgonetarekin aritzeko. Falangearen emakume sekziara joan behar izan zuen baimena ateratzeko eta zertzuk ikasi behar izan zituen kontatzen du (erlijioa, dotrina, puntoa egitea...) Gidatzen zuen lehenengo emakumeetako izan zen Hernanin.

9. Mutilekin dantzan

- **Erref:** HER-035/023
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:45:57. **Bukatu:** 00:48:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Hamabost urte ingururekin mutilekin dantza egiten hasten ziren. Gurasoek berehala jakiten zuten. Aita azaldu zen behin dantzaldira eta hartu zuen ezustekoarekin korrika alde egin zuen.

10. Amaia izena ez aldatzeko komeriak

- **Erref:** HER-035/026
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 00:53:03. **Bukatu:** 00:56:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Amaia izena ipintzea ez zen erraza. Bere aitapuntakoak, osaba batek, erabaki zuen zein izen jarri. Gerraostean, izenak erdaratzea derrigortu zuten baina berea mantentzea lortu zuen aitak. Bere ilobari Amaia jartzen ere ez zieten utzi.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-12

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkarte
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com